Rapport Evaluatie Droogte 2026

Versie 1.0

27 oktober 2026

DMS-nummer: 2557719

Inhoudsopgave

1. Inleiding 3
2. Samenvatting 3
3. Opzet en afbakening van de evaluatie 4
4. Terugblik op de periode van droogte in 2026 4
4.1. Wat ging goed? 5
4.2. Wat ging minder goed? 5
5. Vooruitblik op de korte en middellange termijn 6
5.1. Korte termijn – tot de volgende droogteperiode 6
5.2. Middellange termijn 7

1. Inleiding

Dit rapport, de *Evaluatie Droogte 2026*, evalueert de droogteperiode in de zomer van 2026 en is gericht aan het bestuur. Een ambtelijke evaluatie van de technische maatregelen volgt.

Met de vaststelling van de Evaluatie Droogte 2026 ontstaat een bestuurlijk beeld van wat goed ging, welke kwetsbaarheden zichtbaar werden en wat vóór een volgende droogteperiode moet zijn voorbereid.

De evaluatie vormt de basis voor de uitwerking van tien prioriteiten voor de korte termijn en sluit aan op de uitvoeringsagenda van de zoetwaterstrategie. De evaluatie wordt op 10 november 2026 geagendeerd in de commissie WKK.

Het rapport bevat de volgende onderdelen:

- Paragraaf 2: samenvatting;
- Paragraaf 3: opzet en afbakening van de evaluatie;
- Paragraaf 4: terugblik;
- Paragraaf 5: vooruitblik.

2. Samenvatting

De droogteperiode van 2026 was van ongekende omvang en had een grote weerslag op iedereen in de omgeving. Na de droogteperiode in 2022 had Delfland stappen gezet ter voorbereiding op de toekomst. Deze stappen hebben bijgedragen aan een goede ambtelijke en bestuurlijke afronding van de droogteperiode van 2026. Besluiten zijn genomen en maatregelen getroffen. Er was een goede samenwerking met interne en externe stakeholders. Toch stond de organisatie voor nieuwe uitdagingen.

Een goede voorbereiding is het halve werk. De omgeving moet tijdig, transparant en volledig worden geïnformeerd over de ontwikkelingen. Delfland heeft gewerkt met een realistisch scenario waarin ook de meest ongunstige situatie is meegenomen: een acuut tekort aan zoet water. De tiendaagse weersverwachting was droog en warm weer. De aanvoer van water uit bijvoorbeeld de Rijn was zeer gering.

Delfland hield focus in de droogtewerkzaamheden, nam actief deel aan externe werkgroepen en borgde daarin haar belangen. De ervaringen uit 2026 hebben geleid tot tien prioriteiten voor de volgende droogteperiode. Deze hebben betrekking op de toepassing van de verdringingsreeks en onttrekkingsverboden, interne en externe communicatie, alternatieve waterbronnen en buffervorming, interne protocollen en mandaten en technische kwetsbaarheden. Hoofdstuk 4 onderbouwt deze prioriteiten; hoofdstuk 5 werkt ze uit.

3. Opzet en afbakening van de evaluatie

Deze evaluatie is uitgevoerd in opdracht van de dijkgraaf van Delfland. Twee medewerkers van Delfland hebben de evaluatie uitgevoerd.

In totaal zijn 25 interviews gehouden met 35 interne en externe stakeholders. De interviews zijn de basis voor dit rapport. Dit rapport is beoordeeld door medewerkers van Delfland die bij de droogte betrokken zijn geweest. Daarna heeft de directie dit rapport beoordeeld. Vervolgens is het rapport vastgesteld door D&H. De chronologische verspreiding van het rapport is als volgt:

a) Medewerkers bij Delfland die betrokken zijn geweest bij de droogteperiode;
b) Ambtelijke en bestuurlijke bespreking;
c) Vaststelling door D&H;
d) Verspreiding onder de extern geïnterviewde stakeholders;
e) De verenigde vergadering.

Deze evaluatie bevat de terug- en vooruitblik voor het bestuur over de droogteperiode van 2026. De ambtelijke evaluatie van de technische maatregelen volgt.

4. Terugblik op de periode van droogte in 2026

De droogteperiode van 2026 was van ongekende omvang. Het neerslagtekort was het hoogste tekort dat ooit in Delfland is gemeten. Er was nauwelijks voldoende zoet water om de waterpeilen te handhaven. De hoge temperaturen, zonuren en de laagste waterafvoer van de Rijn in de geschiedenis zorgden voor een nieuwe situatie. Het risico bestond dat een van de zoetwaterbronnen zou wegvallen. Om de waterkwaliteit en waterveiligheid te waarborgen, hebben we de verdringingsreeks toegepast en een onttrekkingsverbod ingesteld. Ook werden Parksluizen in Rotterdam en de sluizen in Schiedam, Vlaardingen en Maassluis gesloten. Hierdoor kwam er voldoende water beschikbaar om buffers aan te leggen in de waterbergingen en door middel van peilopzet in de polders.

De inzet van effluent zou hierna aan de orde komen als een van de mogelijkheden. Binnen de kaders van de Kaderichtlijn Water (KRW) is deze inzet alleen mogelijk als schade in categorie 1 van de verdringingsreeks kan worden voorkomen.

De ontwikkelingen tijdens deze droogteperiode gingen bijzonder snel en de weerslag ervan was groot. Paragraaf 4.1 gaat in op de positieve punten en paragraaf 4.2 behandelt de verbeterpunten.

4.1. Wat ging goed?

Delfland had zich zo goed mogelijk voorbereid sinds de vorige droogteperiode. De protocollen en droogtedraaiboeken vormden een goede basis voor een groot deel van de uitvoering.

De samenwerking in de kerngroep, regiegroep en tussen het bestuur, de directie en medewerkers van Delfland verliep uitstekend. De expertise in de teams was hoog, de lijnen waren kort en medewerkers met aanvullende deskundigheid sloten waar nodig aan.

Iedereen heeft met grote inzet en oplossingsgerichtheid gewerkt. De medewerkers van Delfland hebben snel gehandeld, verbindingen gelegd met betrokken (externe) medewerkers en verantwoordelijkheid gedragen. Delfland ziet droogte als regulier werk en heeft bewust gekozen voor de werkwijze met de kern- en regiegroep zonder dat opschaling naar een crisisorganisatie plaatsvond. Ook zijn niet eerder gebruikte oplossingen toegepast (zoals het aanleggen van meerdere waterbuffers). Dit heeft nieuwe inzichten opgeleverd, ook voor komende droogteperiodes. Paragraaf 5 behandelt deze inzichten.

De interne en bestuurlijke communicatie was goed georganiseerd. Ook de woordvoering, bestuurlijke afstemming en de ondersteuning van externe stakeholders verliepen goed. De VV is gedurende de droogteperiode in de maanden juli en augustus als volgt geïnformeerd:

a) Twee informatieve bijeenkomsten;
b) Vier informatieve brieven over:
    1) de actuele waterschaarste en beheersmaatregelen;
    2) tijdelijke opschorting van het onttrekkingsverbod en de voorbereiding van de inzet van effluent van AWZI De Nieuwe Waterweg;
    3) tijdelijke opschorting van het onttrekkingsverbod voor categorie 3 en 4;
    4) de actuele droogtesituatie en versoepeling van maatregelen.
c) Persberichten die voorafgaand aan publicatie met de VV zijn gedeeld.

Daarnaast heeft het college via belrondes diverse colleges van burgemeester en wethouders, de buurwaterschappen en stakeholders zoals Glastuinbouw Nederland en Delfland Groen geïnformeerd.

4.2. Wat ging minder goed?

De ontwikkelingen volgden elkaar snel op. Besluiten moesten snel worden genomen en de zwaarte van de maatregelen was ongekend. Stakeholders, waaronder gemeenten, inwoners en bedrijven uit meerdere sectoren (zoals de scheepvaart en de glastuinbouw) voelden zich overvallen door de snelheid en zwaarte van de

maatregelen. De omgeving heeft op sommige momenten ervaren dat zij laat zijn meegenomen in de ontwikkelingen. Transparante, volledige en tijdige communicatie naar de doelgroepen is cruciaal.

De droogteperiode vond plaats in de vakantieperiode. De organisatie was kwetsbaar door de beperkt beschikbare capaciteit en medewerkers hebben hoge werkdruk ervaren. Ook de afhankelijkheid van medewerkers op sleutelposities en met specifieke expertise was fragiel. Er was wel altijd bezetting op cruciale rollen. Medewerkers waren niet alleen gefocust op de ontwikkelingen op de korte termijn maar bereidden zich ook voor op scenario's die nog ernstiger zouden zijn geweest (zoals het wegvallen van een van de zoetwateraanvoeren).

Het protocol voor onttrekkingsverboden bleek te generiek. Er was behoefte aan meer differentiatiemogelijkheden. De bestaande interne protocollen moeten dus verder worden uitgewerkt. Het draaiboek voor het sluiten van de sluizen was inhoudelijk wel goed en voldoende uitgewerkt.

De categorieën 3 en 4 in de nationale verdringingsreeks werden verschillend geïnterpreteerd waardoor de prioritering van de watervraag vragen opriep. Er ontstond bijvoorbeeld discussie over de vraag wat er wordt verstaan onder kapitaalintensieve gewassen. Onderzoek is nodig naar de uitvoerbaarheid van de aanleg van een strategische watervoorraad voor tijden van droogte. Uiteraard moet daarin meegenomen worden dat de omgeving hier zo min mogelijk hinder van ondervindt.

5. Vooruitblik op de korte en middellange termijn

Deze paragraaf behandelt de vooruitblik voor de korte termijn – tot aan de eerstvolgende droogteperiode – en de middellange termijn. Puntsgewijs worden de prioriteiten weergegeven.

5.1. Korte termijn – tot de volgende droogteperiode

Uit de interviews kwam de breed gedragen oproep dat vóór de volgende zomer draaiboeken uitgewerkt zijn dan wel besluitvorming is voorbereid over 10 thema's. Deze thema's zijn hieronder niet opgenomen in volgorde van noodzaak; alle thema's vragen om spoedige (voorbereiding van) uitvoering. De thema's komen overeen met de uitvoeringsagenda van de zoetwaterstrategie.

1) Nadere uitwerking wanneer (en in welke mate) de onttrekkingsverboden worden ingezet;
2) In afwachting van aanpassing van de provinciale verordening: vertaling van de landelijke handreiking waarin de verdringingsreeks is uitgewerkt, naar verfijning van doelgroepen en situaties die per gebied/ regio aan de orde zijn (zoals

aanplant, veedrenking, beschikbaarheid van water en sluizen voor hulpdiensten);

3) Tijdige interne en externe communicatie met stakeholders voorafgaand aan en tijdens de droogteperiode;
4) Tijdige berichtgeving door Delfland in ‘de koude fase’ over de verantwoordelijkheden van organisaties en bedrijven in de regio;
5) De (mogelijke) inzet van effluent (inclusief de gevolgen voor de waterkwaliteit en waternatuur);
6) De (mogelijke) toevoer van zout of brak water (inclusief de gevolgen voor de waterkwaliteit en waternatuur);
7) Buffervorming/de inzet van waterbergingen, inclusief onderzoek naar het voorkomen van (stank)overlast en behoud van goede waterkwaliteit;
8) Protocol over het mandaat/ de handelingsmogelijkheden voor de Regiegroep;
9) Dichten van de lekken in de Parksluizen door de gemeente Rotterdam;
10) Onderzoek naar de kwetsbaarheid van gemaal Winsemius.

5.2. Middellange termijn

Naar verwachting wordt de zoetwaterstrategie eind 2026 vastgesteld. Onderdeel hiervan is ook een uitvoeringsagenda voor de middellange termijn.

Delfland deelt deze evaluatie proactief met de betrokken stakeholders. Ook wordt de evaluatie waar mogelijk ingebracht in de regionale en nationale overleggen. Naar verwachting brengen ook andere waterschappen en (overheids-)instanties hun evaluaties in. Dit alles draagt bij aan de voorbereiding voor de volgende droogteperiode.